

Освітньо-наукова програма

підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на першому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» «Психологія праці та психологічний супровід освіти дорослих» / «Work Psychology and psychological support adult education»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	«Методичний інструментарій психологічного дослідження»
Викладач	Павлик Наталія Василівна - доктор психологічних наук, старший науковий співробітник
Профіль викладача	http://ipood.com.ua/data/Portfolio/Pavlyk.pdf
Контактний телефон	+38-097-206-66-96
E-mail:	kirilitsa07@rambler.ru
Сторінка дисципліни	http://ipood.com.ua/phd-053/
Консультації очні	<u>Очні консультації: за попередньою домовленістю в понеділок та четвер з 14.00 до 15.00</u>
Онлайн-консультації	<u>Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю Viber (+38-097-206-66-96) в понеділок та четвер з 11.00 до 17.00.</u>

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дослідна робота в науковій психології є центральною складовою в процесі отримання об'єктивних даних про закономірності розвитку та особливості перебігу психічних процесів особистості її поведінку та взаємодію з оточуючими.

Правильно організоване дослідження, що враховує загальнонаукові та специфічні психологічні методологічні принципи надає змогу досліднику підтвердити, або спростувати розроблені гіпотези і врешті решеть зробити наукове відкриття та розширити горизонт наукових знань про досліджуваний об'єкт. Також для успішного розв'язання поставлених задач в науковій роботі психолог-дослідник повинен володіти методичним інструментарієм психологічного дослідження, знати в якій ситуації доцільно використовувати той чи інший метод, розуміти їх переваги та недоліки, вміти підбирати психологічні методики, розуміти принципи їх побудови. Проте важливою складовою професійної компетентності психолога є не лише вміння використовувати існуючий методичний інструментарій та розуміти їх методологічні засади, також необхідним є вміння створювати власні діагностичні та формувальні методики, спираючись на математичні методи з метою забезпечення їх надійності та валідності.

Даний курс охоплює окресленні вище проблеми, що стосується знань про методичний інструментарій в психологічному дослідженні якими повинен володіти доктор філософії з психології, а також включає практичну роботу для відпрацювання навиків роботи з основними психологічними методиками та практичні заняття з розробки власних авторських методик.

Таким чином, застосування сучасних підходів до обробки експериментальних психолого-педагогічних даних, а також використання новітніх технологій у психологічній практиці для вирішення актуальних завдань вимагає вивчення дисципліни «Методичний інструментарій психологічного дослідження».

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Методичний інструментарій психологічного дослідження» є сформувати у слухачів необхідні знання та навички для ефективного використання методології та методів психологічного дослідження.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методичний інструментарій психологічного дослідження» є формування наступних компетентностей:

інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі психології праці та психологічного супроводу освіти дорослих, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійної практики;

загальні компетентності:

ЗК-2. Здатність до класифікації і систематизації отриманих нових знань, їх застосування для розробки та здійснення самостійного наукового дослідження.

ЗК-6. Здатність до використання сучасних ІТ для роботи з інформацією з різних джерел.

ЗК-8. Здатність до розуміння трудових процесів, до практичної діяльності відповідно до фахової підготовки.

Фахові компетентності:

ЗК-1. Здатність до пошуку, відбору, аналізу і узагальнення наукової інформації та формулювання самостійних тверджень, положень, оцінок.

ФК-4. Здатність до побудови та здійснення **наукового експериментального дослідження** з урахуванням сучасних вимог до його рівня і якості.

ФК-5. Здатність до використання методів кількісної та якісної обробки даних експериментального дослідження, їх коректної інтерпретації.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних (лекції, практичні, семінарські заняття) форм аудиторного навчання, самостійну, поза аудиторну (індивідуальну) дослідницьку діяльність, онлайн консультування і тощо.

Під час сесії формат очний (*offline / Face to face*), у міжсесійний період - дистанційний (*online*).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення дисципліни «Методичний інструментарій психологічного дослідження» майбутній доктор філософії має досягти таких програмних результатів навчання:

ПРН 5. Здатність добирати, використовувати та розробляти дослідницький інструментарій, здійснювати науковий експеримент відповідно до сучасних вимог; коректно застосовувати кількісні та якісні методи обробки та інтерпретації емпіричних даних психологічного дослідження, формулювати висновки для впровадження результатів наукового пошуку в практику.

ПРН 6. Здатність здійснювати пошук, аналіз та критичне оцінювання професійно важливих знань з різних джерел з використанням інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій; використовувати ІКТ в експериментальній роботі, створенні інновацій, оприлюдненні результатів досліджень та у професійному спілкуванні.

ПРН 10. Здатність здійснювати дослідження проблем трудової діяльності дорослих, ґрунтуючись на знаннях її психологічної структури, етапів та закономірностей розвитку, процесів професійного відбору, кар'єрного зростання.

Курс «Методичний інструментарій психологічного дослідження» має забезпечити компетентне застосування отриманих знань, умінь та навичок у психолого-педагогічній практиці та у перспективних наукових дослідженнях.

У процесі засвоєння дисципліни здобувач має набути таких соціальних навичок (*soft-skills*): вміння заходити професійно важливу інформацію, комунікувати у фаховому середовищі, бути автономним, організованим, відповідальним.

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 30

Кількість годин: лекції – 4, практичні – 6.

Вид заняття	Кількість годин
лекції	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	6
самостійна робота	20

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Обов'язкова / вибіркова
2020-2021	2	3-4	053 Психологія	1,0 /30	2	Залік	Обов'язкова

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Ефективність вивчення дисципліни «Методичний інструментарій психологічного дослідження» значно підвищиться, якщо здобувач зацікавлений у набутті навичок побудови теоретико-концептуальної основи психологічного дослідження, «створить» в процесі навчання кейс з інформаційно-методичними матеріалами за темами навчального курсу, здобуде (або удосконалив) навички самостійної роботи з науковими джерелами за напрямками «Загальної, соціальної та вікової психології», обізнаний із понятійним апаратом, базовими методологічними і теоретичними засадами «Методологічні основи психологічного дослідження», «Психодіагностика», опанував на рівні магістратури дисципліну «Психологія».

ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

У період сесії використовується медіапроектор; бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачами з приводу проведення занять та консультацій.

У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

ПОЛІТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

При організації освітнього процесу в ШООД імені Івана Зязюна НАПН України майбутні доктори філософії, викладачі, адміністрація діють відповідно до: Положення про систему забезпечення якості освіти в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України; Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктора наук; Положення про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії; Положення про політику академічної доброчесності; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність; Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці; Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості аспірантами.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін вико- нання
Згідно з розкладом	<p style="text-align: center;">МОДУЛЬ І. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ</p> <p style="text-align: center;"><u>Т.1.1.</u> Вступ до курсу «Методологічні основи психологічного дослідження». Методологічні підходи в психології</p>	<p>Лекція (1 год.). Face to face</p> <p>Самостійна робота (4 год.)</p> <p>Практична робота (1 год.)</p>	Конспект лекції, методичні рекомендації до виконання завдань самостійного вивчення та практичних занять	4, 8, 11, 17	<p>Завдання 1. Усвідомлення змісту понять «методологія», «науковий підхід».</p> <p>Завдання 2. Усвідомлення сутності панівних науково-психологічних підходів у сучасній психології.</p> <p>Завдання 3. Самовизначення щодо методологічних основ власного дисертаційного дослідження.</p>	8 балів	Згідно з розкла- дом
	<p style="text-align: center;"><u>Т.1.2.</u> Методологічні засади, концептуальна та емпірична моделі експериментального дослідження в психології.</p>	<p>Лекція (1 год.). Face to face</p> <p>Самостійна робота (4 год.)</p> <p>Практична робота (1 год.)</p>	Конспект лекції, презентація, методичні рекомендації до виконання завдань самостійного вивчення та практичних занять.	3, 5, 9, 10, 18	<p>Завдання 1. Усвідомлення сутності психологічних детермінант психічного розвитку особистості.</p> <p>Завдання 2. Набуття навичок визначення психологічних механізмів розвитку психічних феноменів.</p> <p>Завдання 3. Усвідомлення сутності психологічних критеріїв та психодіагностичних показників досліджуваних явищ.</p> <p>Завдання 4. Розробка теоретичної та емпіричної моделей експериментального дослідження.</p>	6 балів	Згідно з розкла- дом

	<p align="center">МОДУЛЬ П.</p> <p align="center">МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ</p> <p align="center"><u>Т.2.1.</u> Організаційні методи дослідження</p>	<p>Самостійна робота (2 год.)</p> <p>Практична робота (1 год.)</p>	<p>Методичні рекомендації до виконання завдань самостійного вивчення</p>	<p>12, 19, 21</p>	<p>Завдання 1. Огляд можливостей використання організаційних та емпіричних методів дослідження.</p> <p>Завдання 2. Усвідомлення сутності психодіагностичних, розвивальних методів, а також методу моделювання та біографічного методу.</p> <p>Завдання 3. Опанування основними сучасними психодіагностичними методиками.</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно з розкла- дом</p>
	<p><u>Т.2.2.</u> Експериментальні методи (психодіагностичні та розвивальні методи).</p>	<p>Лекція (1 год.). Face to face</p> <p>Самостійна робота (4 год.)</p> <p>Практична робота (1 год.)</p>	<p>Методичні рекомендації до виконання завдань самостійного вивчення</p>	<p>1, 6, 7</p>	<p>Завдання 1. Усвідомлення сутності застосування психодіагностичних та розвивальних методів.</p> <p>Завдання 2. Основні методи психодіагностики: соціометрія, стандартизовані і проєктивні методики, вербально-комунікативні методи (інтерв'ю, опитування).</p> <p>Завдання 3. Набуття навичок аналізу та інтерпретації отриманих даних за допомогою психодіагностичних методів.</p> <p>Завдання 4. Опанування психодіагностичними та розвивальними методами відповідно до власного дисертаційного дослідження.</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно з розкла- дом</p>
	<p><u>Т.2.3.</u> Засоби вимірювання надійності й валідності методик.</p>	<p>Самостійна робота (4 год.)</p>	<p>Методичні рекомендації</p>	<p>2, 7, 12</p>	<p>Завдання 1. Усвідомлення сутності понять «надійність» і «валідність»</p>	<p>6 балів</p>	<p>Згідно з розкла- дом</p>

		Практична робота (1 год.)	до виконання завдань самостійного вивчення та практичних занять		методик. Завдання 2. Методи визначення типів валідності (критеріальної, ретестової тощо). Завдання 3. Набуття досвіду вимірювання надійності авторських методик методом кореляції експертних оцінок з психодіагностичними показниками.		
	<u>Т.2.4.</u> Методи обробки та інтерпретації емпіричних даних	Лекція (1 год.). Face to face Самостійна робота (2 год.) Практична робота (1 год.)	Конспект лекції, Методичні рекомендації до виконання завдань самостійного вивчення та практичних занять	15, 16, 21, 22	Завдання 1. Розуміння сутності інтерпретації емпіричних даних. Завдання 2. Усвідомлення генетичного методу (аналізу фаз розвитку особистості). Завдання 3. Набуття навичок використання структурного методу інтерпретації (аналізу систем і типів міжсистемних зв'язків).	8 балів	Згідно з розкладом
	Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Самостійна робота	Методичні рекомендації до виконання завдань самостійного вивчення	Електронні ресурси до дисципліни та основна література	Обрати один з дослідницьких методів та використати його в межах свого індивідуального дослідження, результати подати у вигляді презентації і доповіді	20	Згідно з розкладом

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: Презентації завдань та творчих робіт, опитування, розв'язок тестових завдань, аналіз питань семінарських занять, відповіді на питання самоконтролю тем самостійного вивчення.

Форма контролю: залік проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні та передбачає презентацію результатів виконання індивідуального завдання (кейс).

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається максимально 60 балів, і рейтингу з атестації (залік) – 40 балів.

Поточний контроль на меті перевірку рівня підготовленості аспіранта до заліку. Форма проведення поточного контролю під час практичних занять з дисципліни «Методичний інструментарій психологічного дослідження» – усне опитування.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальних етапах. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік, який проводиться у вигляді виконання *творчих завдань* в руслі теми дисертаційного дослідження (розробка моделі емпіричного дослідження) та *відповідей на теоретичні запитання*, розроблених викладачем.

Результати поточного та підсумкового контролю з дисципліни здійснюється шляхом оцінювання знань, умінь та навичок за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Критерії оцінювання вивчення дисципліни «Методичний інструментарій психологічного дослідження»:

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні /семінарські заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і майбутнього доктора філософії на першому занятті.

Рівень знань оцінюється:

«2» – «незадовільно» – аспірант частково розуміє базовий навчальний матеріал. Відсутня орієнтація в понятійному апараті, незрозуміє сутності науково-методичних підходів у психології.

«3» – «задовільно» – аспірант орієнтується в понятійному апараті, частково знає та розуміє базовий лекційний навчальний матеріал, але має недостатньо сформовані практичні навички визначення психологічних детермінант, психологічних механізмів розвитку психічних явищ і не вміє якісно застосовувати методологічні знання у межах власного дослідження;

«4» – «добре» – аспірант знає, добре розуміє лекційний навчальний матеріал, володіє понятійним апаратом, має навички використання психодіагностичних методів; здатний до обробки та інтерпретації емпіричних даних, отриманих в результаті проведення психодіагностичних досліджень, прагне до засвоєння нових знань, володіння сучасними інформаційними технологіями.

«5» – «відмінно» – аспірант знає лекційний навчальний матеріал, чітко володіє поняттєвим апаратом науково-психологічної методології; здатний якісно аналізувати та інтерпретувати емпіричні дані, використовувати навички роботи в руслі психолого-розвивальних технологій.

При визначенні рейтингу здобувача враховуються бали, які він отримує під час семінарських, практичних занять та за самостійну роботу. Бали за поточну освітню діяльність визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 12, що становить не більше 60 сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни. Бали за підсумками проведення заліку або іспиту визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 8, що становить не більше 40 балів сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Залікова робота	Сума
Модуль I		Модуль II					
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
8	6	6	6	6	8	20	100

T1, T2 ... – теми модулів.

Примітка. Отримання 20 балів за індивідуальне завдання є необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового семестрового контролю.

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 - 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота	01-34

